

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **G.S.**, nar. X., N.R., zastúpeného JUDr. J.K., advokátom, Advokátska kancelária, K.B. proti žalovanému: **S.K.B.**, IČO: X., zastúpenému JUDr. M.H., Advokátska kancelária Č.K.B., o **zaplatenie 663 878 377,48 Eur (20 000 000 000 Sk)** s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. júna 2009, č. k. 16Zm 338/04-79, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. júna 2009, č. k. 16Zm 338/04-79 **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým uznesením prvostupňový súd nevyhovел žiadosti žalobcu o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 138 ods. 1 O.s.p., ako aj zisteným skutkovým stavom (žalobca je ženatý, pracuje ako obchodný referent s pravidelným mesačným príjmom 766,17 Eur, suma priemernej mesačnej mzdy manželky činí 1 200 Eur, žalobca nepredložil dôkaz svedčiaci o obmedzenom alebo zrušenom bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, žalobca je vlastníkom zmenky v sume 20 mld. Sk, žalobca bol v minulosti podnikateľom), na základe čoho dospel k záveru, že žalobcom deklarované osobné, majetkové a zárobkové pomery nezakladajú dostatočný dôvod na priznanie oslobodenia od platenia súdneho poplatku za návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Po posúdení rozhodujúcich skutočností na priznanie, resp. nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku, t. j. po posúdení

majetkových pomerov žalobcu, výšky súdneho poplatku, povahy spoplatňovaného úkonu, posúdení svojvoľnosti a zrejmej bezúspešnosti uplatnenia práva prvostupňový súd konštatoval, že spoločný príjem žalobcu a jeho manželky tvorí dostatočný základ na to, aby žalobca bol schopný uniesť súdny poplatok činiaci sumu 600 000 Sk (19 916,35 Eur).

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal nesprávny záver prvostupňového súdu o nedostatočnosti a nepreukázateľnosti predložených dokladov o majetkovej situácii žalobcu. Dôvodil, že sporná zmenka bola na žalobcu indosovaná ako na fyzickú osobu a nie ako na podnikateľa a že i návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu podal ako fyzická osoba, nie ako podnikateľ. Za právne irelevantnú a ničím nepodloženú vyhodnotil polemiku súdu prvého stupňa o tom, že žalobca bol v minulosti podnikateľom, a preto má vedomosť, ako si počínať pri nedostatku finančných prostriedkov. V odvolaní poukázal na to, že konkurz vedený proti žalobcovi v Rakúsku bol vedený proti jeho osobnému majetku. Za dôsledok vyhlásenia tohto konkurzu označil protiprávne konanie žalovaného, ktorým poškodil spoločnosť C., za ktorej finančné záväzky ručil žalobca osobným majetkom. Ďalej uviedol, že v súvislosti s ukončením konkurzu je žalobca povinný uhradiť ako ručiteľ zostávajúce dlhy bankovým inštitúciám za spoločnosť C. v sume 500 000 Eur. Poukázal na to, že žalobcovo tvrdenie o príčinách jeho súčasnej majetkovej situácie potvrdzujú výpovede svedkov obsiahnuté v spise Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 50Cb 58/01. Za účelom zdokladovania svojej nepriaznivej finančnej situácie žalobca predložil výpisy z bankového účtu na preukázanie nevyhnutných platieb slúžiacich k zabezpečeniu výživy, bývania a bežných potrieb domácnosti, uhrádzaných z jeho príjmu a príjmu jeho manželky, ktoré mesačne predstavujú sumu 1 950 Eur. V dôvodoch odvolania tiež uviedol, že prvostupňový súd nezohľadnil tú skutočnosť, že žalobca je občanom Rakúskej republiky žijúcim v R., kde sú výdavky na základné životné potreby vyššie ako na Slovensku. Záverom zdôraznil, že v dôsledku ťaživej majetkovej situácie žalobcu, spôsobenej mu protiprávnym konaním žalovaného, by bolo protiústavné odoprieť žalobcovi prístup k súdu a vyhodnotením postupu prvostupňového súdu ako správneho by došlo k odňatiu žalobcovho práva konať pred súdom a práva na spravodlivé, verejné prejednanie jeho vecí v súlade s procesnými predpismi. Odvolací petit formuloval ako žiadosť o zmenu napadnutého uznesenia tak, že mu bude priznané oslobodenie od súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože odvolanie smerovalo proti uzneseniu (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto napadnuté uznesenie podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd, stotožňujúc sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a súčasne, na zdôraznenie jeho správnosti, dopĺňa ďalšie dôvody.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. môže súd na návrh priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Ak uplatňovanie alebo bránenie práva nie je ani svojvoľné ani zrejme bezúspešné, umožňuje citované ustanovenie vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov pod podmienkou, že to odôvodňujú pomery účastníka. Zákon nevysvetľuje bližšie obsah pojmu „pomery účastníka“, bezpochyby však musí ísť o majetkové pomery žiadateľa (a v prípade, ak je žiadateľom o oslobodenie od súdnych poplatkov fyzická osoba, tak aj rodinné, sociálne a zdravotné pomery), majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom, či z časti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť, alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať.

V prejednávanej veci žalobca odôvodňoval žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu nepriaznivou finančnou situáciou. Z vyjadrení žalobcu i údajov tvoriacich súčasť spisového materiálu je zjavné, že v negatívnej finančnej situácii sa žalobca ocitol predovšetkým v súvislosti s jeho predchádzajúcou neúspešnou podnikateľskou činnosťou na území Rakúska. Zo žalobcom predložených dokladov k žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku nie je možné spoľahlivo zistiť, či skutočne ukončil podnikateľskú činnosť v Rakúskej republike alebo naďalej podniká. Z aktuálnych výpisov z Obchodného registra Slovenskej republiky však má odvolací

súd za preukázané, že žalobca vykonáva podnikateľskú činnosť aj na území Slovenskej republiky. Podľa aktuálneho výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka číslo: X., figuruje žalobca od 21. 12. 1993 ako jeden zo spoločníkov a súčasne konateľov v spoločnosti D., spol. s r. o., so sídlom v B.M., IČO: X.. Ďalej podľa aktuálneho výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka číslo: X.

je žalobca od vzniku spoločnosti, tzn. odo dňa 4. 2. 1994 jedným zo spoločníkov aj konateľov v spoločnosti R., spol. s r. o., so sídlom v B.M., IČO: X.. Zo zistených skutočností vyplýva, že súčasné nepriaznivé majetkové pomery žalobcu majú základ v okolnostiach dočasnej, resp. prechodnej povahy.

V zmysle už spomenutého nemožno pod pojem „pomery účastníka odôvodňujúce priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov“ tak, ako ho má na mysli citované ustanovenie § 138 ods. 1 O.s.p. subsumovať majetkové pomery žalobcu, majúce základ v okolnostiach, ktoré sú len dočasnej či prechodnej povahy. Aplikáciou na daný prípad to znamená, že dočasnosť (prechodnosť) povahy týchto okolností spočíva v možnosti, resp. schopnosti žalobcu vykryť momentálny deficit financií, zapríčinený vykazovanými stratami v podnikaní na území Rakúska, dosiahnutým ziskom z podnikania na území Slovenskej republiky.

Je dôležité uviesť, že v obchodných veciach je treba prihliadnuť k osobitnému charakteru účastníkov konania, t. j. podnikateľov v zmysle Obchodného zákonníka. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Podnikanie preto treba chápať ako činnosť, pri ktorej podnikateľ podstupuje riziko, že jeho konanie môže viesť k zisku alebo i k strate. Okolnosti, že podnikateľ nie je pri svojej podnikateľskej činnosti úspešný a nedosahuje zisk, že má pohľadávky po lehote splatnosti alebo, že v dôsledku neúspešného podnikania v minulosti sa teraz ocitol v nepriaznivej finančnej situácii, nie sú dôvodmi pre oslobodenie od súdnych poplatkov osobitne v konaniach, ktorých predmetom je práve vymáhanie pohľadávok vzniknutých z podnikateľskej činnosti. Podľa odvolacieho súdu ide v tomto smere o okolnosti, ktoré sú dané takmer vo všetkých konaniach, v ktorých vystupujú ako účastníci konania podnikatelia vykazujúci stratu namiesto zisku, ako jedného zo základných pojmových znakov podnikania. Pokiaľ by zákonodarca okolnostiam takejto povahy pripisoval význam z hľadiska oslobodenia od platenia súdneho poplatku, vyjadril by to legislatívne zaradením týchto konaní či účastníkov do ustanovení, ktoré upravujú vecné

alebo osobné oslobodenie od súdneho poplatku v § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Uvedený zákon však týmto okolnostiam neprpisuje naznačený význam. Ak by nepriaznivá finančná situácia ako dôsledok neúspechu v podnikaní bola dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie časti rizika, ktoré je s podnikaním spojené, na štát. Žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku nemôže preto viesť k prenášaní podnikateľského rizika na štát. Žalobcu, ktorý je podnikateľom v zmysle § 2 Obchodného zákonníka, nemožno podrobiť rovnakému merítku ako sociálne slabú fyzickú osobu, ktorá nie je podnikateľom a nevlastní žiaden majetok väčšieho rozsahu. Pomery odvolateľa by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, len ak by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodu vyššej moci, napr. vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti, ktoré nemajú pôvod v podnikaní. Keďže sa v danom konaní existencia okolností takej povahy nepreukázala, žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku vyhovieť nemôže. Čo sa týka žalobcovho namietnutia nesprávneho záveru prvostupňového súdu o nedostatočnosti a nepreukázateľnosti predložených dokladov o jeho majetkovej situácii, odvolací súd dodáva, že žalobca nepredložil žiaden relevantný dôkaz preukazujúci, resp. nepreukazujúci jeho vlastnícke právo k nehnuteľnému majetku alebo k hnuťnému majetku väčšieho rozsahu. Bez povšimnutia nemôže zostať ani skutočnosť, že žalobca, hoc žiada o oslobodenie od súdneho poplatku dôvodiac nepriaznivou finančnou situáciou, disponuje dostatkom prostriedkov na úhradu výdavkov advokáta spojenými s jeho zastupovaním v prejednávanej veci. Z odvolateľom uvádzaných nepriaznivých majetkových pomerov, ktoré podľa jeho názoru zakladajú dostatočný dôvod na jeho oslobodenie od platenia súdneho poplatku nie je možné vyvodit' záver, že by poplatník nemohol splniť poplatkovú povinnosť alebo že by jej splnenie od neho nebolo možné spravodlivo žiadať.

Vzhľadom na uvedené dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací k záveru, že v danom prípade žalobca nepreukázal existenciu takých osobných, majetkových a zárobkových pomerov, so zreteľom na ktoré by mu bolo možné priznať oslobodenie od súdneho poplatku za návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Súd prvého stupňa v prejednávanej veci dostatočne zistil všetky rozhodujúce skutočnosti a rozhodol vecne správne, keď žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdneho poplatku nevyhovel. Stotožňujúc sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 O.s.p. potvrdil. Zároveň sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. neobmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého

rozhodnutia, ale na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie, vyššie uvedené dôvody.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. septembra 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.